

Egersunds Elektricitetsverk

Lysene tennes

Om ettermiddagen den 25. november 1905 ble elektrisk lys tent i Egersund for første gang. Byen var den første i Rogaland der private husholdninger kunne få levert strøm. Begivenheten ble feiret med stor festivitas, først og fremst av utbygger og eier av elektrisitetsverket, [Th. Nordaas](#), og ingeniører og montører som hadde arbeidet på anlegget. Men også mange av byens borgere som var samlet i [Ellingsens Hotel](#) for å feire kongefamiliens inntog i landet samme dag, benyttet anledningen til å feire at elektrisitetsverket nå kunne levere strøm til byen.

Anlegget

Elektrisitetsverket var drevet fram og ble eid av Th. Nordaas, og var et rent privat foretak. I konkurranse med andre konsesjonssøkere hadde han fått konsesjon for utbygging av Øygreifossen. Den gjaldt for 15 år, og kun for å forsyne ladestedet med elektrisk energi.

Anleggsarbeidet ble satt i gang i januar 1905. Det ble bygd en 4 meter høy demning øverst i fossen. Fra denne ble vann ført gjennom en 260 meter lang rørledning med en fallhøyde på 43 meter til maskinhuset der det drev et dobbelt sett turbiner. Maskinhuset ble satt opp i gråstein, elektrisk materiell ble levert av Norsk Elektrisk & Brown Boveri (NEBB) mens rørledning og turbiner ble levert av Myrens Mekaniske Verksted. Anlegget sysselsatte 30 mann, og var kalkulert til å koste 120 000 pluss utgifter til vannfallrettighetene.

Fra kraftverket ble strømmen ført i en 5 km lang ledning av 5 mm kobbertråd montert på jernstolper. Ledningen gikk langs Hellelandsvassdraget til Slettebøvannet, fulgte bredden av dette langs Hellelandsveien, litt ute i vannet, krysset [Eieåne](#) nedstrøms [Hestvad bru](#) og nådde byen ved foten av [Kråkefjellet](#). Her var det bygd en sekundærstasjon der bl.a. forsyningen til [Egersunds Fayancefabrik](#) skjedde fra. To andre sekundærstasjoner, hvorav en ved skolen, var også bygd. I byen var det bygd et ledningsnett på 2 km samt 0,9 km nedgravde kabler.

Produksjonen

Øygreifossen kraftstasjon 1908. Foto: E. H. Torjusen/DF

Verket hadde kapasitet til å produsere 275 kW, men kunne lett utvides dersom behovet skulle melde seg. Det første driftsåret produserte kraftverket imidlertid bare rundt 115 kW. Hovedkunden var Egersunds Fayancefabrik, som alene brukte over 100 kW. Resten ble brukt til [Gatelys](#) og av skolen, [hotellene](#), butikker og enkelte privatboliger.

Forbruket steg smått, men jevnt, og i 1916 var produksjonen kommet opp i 200 kW. Nordaas regnet imidlertid med at verket hans kunne dekke byens behov for elektrisitet i mange år enda.

Kommunen overtar

Byens politikere hadde lenge innsett at det var en offentlig oppgave å skaffe nok elektrisitet, og tanken om kommunal overtakelse av elektrisitetsverket hadde blitt reist under kommunevalget i 1913. Mange mente at kommunen måtte overta elektrisitetsverket når konsesjonen gikk ut i 1920. Noen var mer utålmodige enn som så. I 1915 ble Nordaas forespurt om han var villig til å selge. Det var han, og tilbød kommunen å overta 1. januar 1917 for en pris av kr. 254 000. Kommunens konsulent i saken, ingeniør Flatebø, bestyrer av Ogn Kraftverk, mente at det var en grei pris å betale. Til overmål tilbød Nordaas at kr. 200 000 kunne bli stående i verket i fem år som et lån til en rente av 4 %.

Kommunen fant tilbudet høyst akseptabelt. Den var også ivrig etter å overta, og innledet forhandlinger med Nordaas om overtakelse allerede 1. oktober 1916. Det gikk i orden, dog slik at Nordaas skulle ha inntektene fra verket ut året. [Egersunds Kommunale Elektrisitetsverk](#) var etablert.¹⁾

1)

Kilder: Olaf Lorentzen: Egersund Kommunale Elektrisitetsverk 1905-1955; Jon Stangeland: Med kraft og spenning gjennom 90 år; Harald Hamre: Egersund byhistorie, B2, s. 182 ff.

 Egersund byhistoriske leksikon
<https://dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
 PDF produsert 14.06.2026 16:27.
 Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
 Dalane Folkemuseum
 Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>